

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY täytäntöönpanosta ja komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi työtaisteluoikeuden harjoittamisesta suhteessa sijoittautumisvapauteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla <http://www.edps.europa.eu>)

(2013/C 27/03)

1. Johdanto

1.1 Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Komissio hyväksyi 21 päivänä maaliskuuta 2012

— ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY täytäntöönpanosta (jäljempänä 'työntekijöiden lähettämistä koskeva ehdotus') ⁽¹⁾ ja

— ehdotuksen neuvoston asetukseksi työtaisteluoikeuden harjoittamisesta suhteessa sijoittautumisvapauteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen (jäljempänä 'työtaisteluoikeutta koskeva ehdotus') ⁽²⁾.

2. Toisiinsa liittyvät ehdotukset lähetettiin Euroopan tietosuojavaltuutetulle kuulemista varten 26 päivänä maaliskuuta 2012.

3. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että komissio pyysi häneltä lausuntoa ehdotusten hyväksymisen jälkeen ja että työntekijöiden lähettämistä koskevan ehdotuksen johdanto-osaan sisällytettiin viittaus tähän lausuntoon. Hän pahoittelee kuitenkin sitä, ettei hänelle annettu tilaisuutta esittää epävirallisia huomautuksia ennen ehdotusluonnosten hyväksymistä.

1.2 Ehdotusten tavoitteet ja tausta

4. Työntekijöiden lähettämistä koskevan ehdotuksen tavoite on parantaa ja tehostaa palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä annetun direktiivin 96/71/EY (jäljempänä 'työntekijöiden lähettämistä koskeva direktiivi' ⁽³⁾) täytäntöönpanoa, soveltamista ja täytäntöönpanon käytännön valvontaa eri puolilla Euroopan unionia. Ehdotuksella pyritään saavuttamaan tavoite vahvistamalla yleiset ja yhteiset puitteet direktiivin paremmalle ja yhtenäisemmälle toimeenpanolle, soveltamiselle ja käytännön täytäntöönpanon valvonnalle, mukaan luettuina toimenpiteet sääntöjen kiertämisen tai väärinkäytön estämiseksi ⁽⁴⁾.

5. Työtaisteluoikeutta koskevan ehdotuksen tavoite on selkeyttää yleisiä periaatteita ja EU:n tasolla sovellettavia sääntöjä, jotka koskevat perusoikeuksiin kuuluvaa oikeutta ryhtyä työtaistelutoimiin ja sen harjoittamista palvelujen tarjoamisen vapauden ja sijoittautumisvapauden yhteydessä ⁽⁵⁾.

1.3 Asiaa koskevat säännökset; Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnon tavoitteet

6. Vaikka kummankaan ehdotuksen päätavoite ei ole henkilötietojen käsittely, ainakin toinen ehdotuksista – työntekijöiden lähettämistä koskeva ehdotus – edellyttää huomattavan henkilötietomäärän käsittelyä. Kuten jäljempänä osoitetaan, nämä henkilötiedot saattavat liittyä lähetettyihin työntekijöihin tai henkilöihin, jotka toimivat lähetävien yritysten puolesta, kuten niiden toimihenkilöihin, johtajiin, yrityksen edustajiin tai työntekijöihin. Lisäksi itse lähettävät yritykset voivat olla luonnollisia henkilöitä. Jos näin on, myös heidän henkilötietojaan voidaan käsitellä. Osa käsiteltävistä tiedoista voi olla arkaluonteisia ⁽⁶⁾: toimivaltaiset viranomaiset voivat esimerkiksi vaihtaa tietoja, jotka koskevat epäilyksiä sääntöjen kiertämisestä tai väärinkäytöstä.

⁽¹⁾ COM(2012) 131 lopullinen.

⁽²⁾ COM(2012) 130 lopullinen.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/71/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1996, palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon (EYVL L 18, 21.1.1997, s. 1).

⁽⁴⁾ Katso perustelut, sivu 11, 3.1 luku, 1 kohta.

⁽⁵⁾ Katso perustelut, sivu 10, 3.1 luku, 4 kohta.

⁽⁶⁾ Tietoja, jotka sisältyvät direktiivin 95/46/EY 8 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen "erityisten tietoryhmien" määritelmään.

7. Tietosuojan näkökulmasta työntekijöiden lähettämistä koskevan ehdotuksen kolme olennaisinta säännöstä ovat

- 6 artiklan 2 kohta, jossa sallitaan kahdenvälinen tiedonvaihto (joka koostuu "(vastauksista) perusteltuihin tietopyyntöihin");
- 6 artiklan 6 kohta, jossa vaaditaan jäsenvaltioita varmistamaan, että palveluntarjoajien rekisterit ovat muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten nähtävissä "samoin edellytyksin"; ja
- 7 artiklan 2 kohta, jossa vaaditaan sijoittautumisjäsenvaltiota omasta aloitteestaan toimittamaan lähettämisen kohteena olevalle jäsenvaltiolle asiaankuuluvat tiedot mahdollisista sääntöjenvastaisuuksista.

8. Kaikissa kolmessa tapauksessa henkilötietoja on tarkoitus käsitellä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän (jäljempänä 'IMI') avulla ⁽¹⁾.

9. Työtaisteluoikeutta koskevan ehdotuksen 4 artiklassa tarkoitettu varoitusjärjestelmä taas näyttäisi sallivan henkilötietojen vaihdon, mahdollisesti myös arkaluonteisten tietojen (lakkoihin tai vastaaviin työtaistelutoimiin osallistumista koskevien tietojen ⁽²⁾). Kuten myöhemmin 4 jaksossa kuitenkin todetaan, henkilötietojen vaihtaminen ei nähtävästi ole lainsäädännön tarkoitus, ja näin ollen mahdolliset huolenaiheet voidaan oletettavasti poistaa täsmentämällä yksinkertaisesti, ettei näihin varoituksiin sisälly arkaluonteisia henkilötietoja.

5. Päätelmät

32. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että työntekijöiden lähettämistä koskevassa ehdotuksessa käsitellään tietosuojakysymyksiä. Tietosuojavaltuutettu on myös tyytyväinen siihen, että hallinnolliseen yhteistyöhön on ehdotettu nykyistä tietojenvaihtojärjestelmää IMIä, joka jo tarjoaa lukuisia tietosuojaa koskevia takeita käytännössä ja jota varten hyväksytään oletettavasti pian erityisiä takeita IMI-asetuksessa.

33. Mahdollisten muiden tietosuojakysymysten huomioon ottamiseksi Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa seuraavat suositukset.

34. Yleisenä kommenttina Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että viittaus sovellettavaan tietosuojalainsäädäntöön sisällytetään johonkin aineelliseen säännökseen johdanto-osan kappaleen sijasta ja että sitä täsmennetään viittaamalla "kansallisiin sääntöihin, joilla pannaan täytäntöön" direktiiviä 95/46/EY.

35. Työntekijöiden lähettämistä koskevan ehdotuksen mukaisesta kahdenvälisestä tiedonvaihdosta (6 artiklan 2 kohta) Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että ehdotuksessa määritellään selkeämmin sallitut tiedonvaihtotarkoitukset. Ilmaus "(mahdollisesta) laittomasta valtioiden välillä harjoitetusta toiminnasta" olisi poistettava, ja säännös olisi muotoiltava uudelleen sen varmistamiseksi, että henkilötietojen vaihto on mahdollista ainoastaan sellaisia selvityksiä varten, joita tehdään työntekijöiden lähettämiseen sovellettavien sääntöjen mahdollisista väärinkäytöksistä (tai muussa välttämättömässä, ehdotuksessa selkeästi määritellyssä tarkoituksessa).

36. Muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten oikeudesta tutustua palveluntarjoajien rekistereihin (6 artiklan 6 kohta) Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että ehdotuksessa määritellään selkeämmin, mistä rekistereistä on kyse. Tätä artiklaa ei pidä voida käyttää oikeusperustana pääsyyn joissakin jäsenvaltioissa oleviin rekistereihin, joissa lähettävien yritysten on ilmoitettava muun muassa tiettyjä lähettämiinsä työntekijöihin liittyviä henkilötietoja.

⁽¹⁾ Katso työntekijöiden lähettämistä koskevan ehdotuksen 19 artikla, jolla muutetaan IMI-asetuksen liitettä I. Katso myös komission ehdotus asetukseksi hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä (IMI-asetus), johon voi tutustua verkkosivulla <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0522:FIN:FI:PDF> IMI-asetus odotetaan hyväksyttävän myöhemmin tänä vuonna. Marraskuussa 2011 Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi lausunnon komission ehdotuksesta (EUVL C 48, 18.2.2012, s. 2).

⁽²⁾ Eli direktiivin 95/46/EY 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen "erityisten tietoryhmien".

37. Lisäksi tietosuojatakeita on pohdittava huolellisesti unionin tasolla, jos ja kun rekisterien yhteen liittämistä suunnitellaan yhteisenä unionin hankkeena myös tällä alalla.

38. Mahdollisia sääntöjenvastaisuuksia koskevasta varoitusjärjestelmästä (7 artiklan 2 kohta) Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että ehdotuksessa

- täsmennettäisiin yksiselitteisesti, että varoituksia voidaan antaa ainoastaan, jos mahdollisista sääntöjenvastaisuuksista on olemassa ”kohtuullinen epäily”;
- edellytettäisiin tapausten käsittelyn automaattista päättämistä varoituksen saamisen jälkeen sen varmistamiseksi, että varoitusjärjestelmä toimii varoituskontribuutina eikä pitkän aikavälin mustana listana; ja
- varmistettaisiin, että varoituksia lähetetään vain jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja että näiden viranomaisten on pidettävä varoitusta koskevat tiedot salaisina ja että ne eivät saa levittää tai julkaista niitä.

39. Työtaisteluoikeutta koskevan ehdotuksen 4 artiklassa olisi täsmennettävä, ettei näihin varoituksiin saa sisältyä arkaluonteisia henkilötietoja.

Tehty Brysselissä 19 päivänä heinäkuuta 2012.

Giovanni BUTTARELLI
Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu
